

Konservy pro turisty

doporučí

J. V. VONDRÁČEK,

Praha I., Perlová ulice č. 10.

== Račte žádat obširný cenník. — Zásylky na dobírku. ==

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorky na požádání franko. ==

PETR SVOBODA,

ryjec, ozdobník a emailleur v Praze, Bartolomějská ul. č. 309 I.

dodavatel klubu českých turistů a české ústřední jednoty velocipedistů v Praze jakož i mnohých klubů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Zhotovuje odznaky turistické, cyklistické a sokolské v emailii buď dle návrhů vlastních aneb jemu podaných vkusně a v cenách nejlevnějších.

Alpskou obuv

pracuje a spravuje

Antonín Huňáček,

obuvník v Praze-III., Nerudova ulice číslo 3.

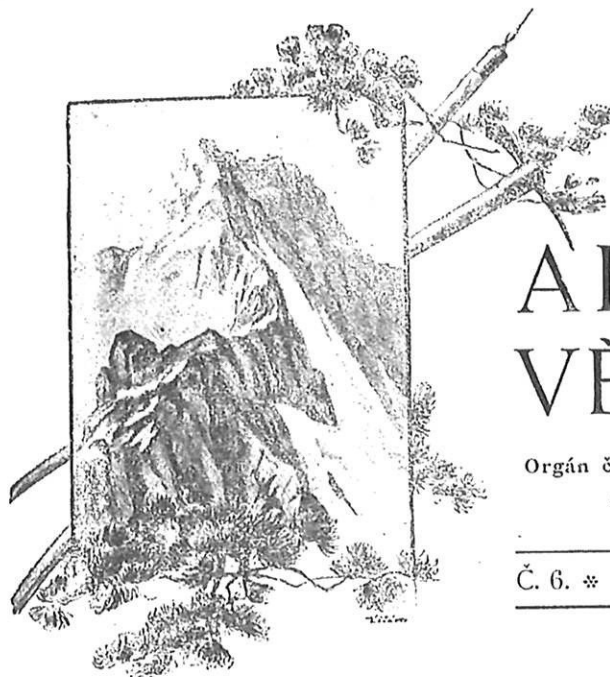
Věstník zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok I zl. 50 kr., pro členy klubů turistických I zl.

Věstník vydává český odbor slov. alp. družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 16.

Alpský Věstník vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září.

Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného).

Tiskem České grafické společnosti »Unie« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

Orgán českého odboru slovinského
alpského družstva.

Č. 6. * BŘEZEN 1902. * R. IV.

Skupina Mangartská.

Píše O. Laxa.

(Dokončení.)

4. O horopisných elementech skupiny Mangartské celkem.

Na základě pozorování, které jsme provedli s jednotlivými údolními a hřebeny, možno zjistiti konečně horopisné elementy pro celou skupinu. A tu shledáváme následující:

Délka všech hřebenů činí 62·0 km,
střední výška vrcholová = 1983 m,
střední výška sedlová: 1892 m,
střední prohbení celé skupiny: 90·5 m,
střední výška hřebenná: 1937·8 m.

Sokl skupiny Mangartské. Ze středních výšek jednotlivých údolí a jich délek, lze vypočítati výšku soklu, to jest výšku onoho hranolu, na němž se hřebeny vypínají, a který počíná hladinou mořskou a končí střední výškou všech údolí, při čemž ovšem brán byl zřetel na jich délku. Dle toho výška soklu činí 767 m. Při výpočtu vypuštěna byla některá údolí, skupinu ohraničující a sice pouze údolí Weissenbachu a Korenského Sávy. Údolí Kanalské, Rabljské, Predelce, Koritnice, jakož i Soče nebylo možno pominouti, neb přiléhají buď zúplna, neb z velké části k horským hřebenům.

Násobíme-li horizontální areu, značící plochu, na které se skupina prostírá, výškou soklu, získáváme krychlový obsah soklu, který jeví hodnotu 170 35 km³.

Střední relativní výška hřebenná nám vyznačuje, do jaké míry pňou se hory nad údolím.

Pro Mangartskou skupinu nalézáme hodnotu 1170·8 m. Z čísla toho jest patrno, že údolí jsou hluboká, což ve vápencovém horstvu jest zjevem obvyklým. Velké tyto rozdíly výškové při malé vzdálenosti působí způsobem neodolatelným a přivádějí na mysl výrok Davyho o „horách, které polovinu nebes zaujímají“. Vždyť stěny Mangartu přečnivají jezera belapečská o 1745 m, Bovecký Grintovec vypíná se dokonce o 1874 m výše nad dědinkou Sočou při malé vzdálenosti 2·8 km.

Střední sklonový úhel horstva činí $32^{\circ} 39' 18''$, což úplně odpovídá hluboko zaříznutým, poměrně úzkým údolím.

Střední relativní výška hřebenná, jakož i střední sklonový úhel umožňuje nám výpočet obsahu hřebenů = 112·7 km³.

Dle Gsallera vypočtený maximální krychlový obsah hřebenů skýtá hodnotu 130,02 km³.

Připočteme-li ku obsahu hřebenů, obsah soklu, tu získáváme volum celé skupiny, vykazující počet 283,05 km³.

Výška massivního plateau, myšleného to hranolu, vzniklého vyrovnáním údolí a hřebenů v jednu rovinu činí 507 m; připočteme-li k tomu výšku soklu, nabýváme číslo 1274 m, znázorňující, jak vysoko se pne nad hladinou mořskou zmíněný myšlený hranol, jehož obsah rovná se volumu celé skupiny Mangartské.

II. Hydrografie skupiny Mangartské.

Vody skupiny Mangartské náležejí ke dvoji oblasti mořské. Průsmyk Predelu, hlavní hřeben a sedlo Mojstrokové tvoří rozvodí a vody pramenící od nich na sever, přísluší k oblasti moře Černého.

Rozvodí Rateče a hřeben Poncy nutí vody severní částí skupiny plynouti dvěma opačnými směry a sice od Rateče na západ stékají do Drávy, na východ do Sávy,

Z černozeleňého Rabljského jezera vytékající Jezerní potok přijímá v Rablji z prava, pod Lahnšpicemi pramenící, a nedaleko ústí svého přes mocnou stěnu padající Fallbach, který z jara dodává krajině rázu, připomínajícího Lauterbrunnen ve Švýcarsku. Blíže bývalé cementárny spěje z prava do Jezerního potoka Rauschenbach, a o něco dále pod Fünfšpicí vznikající Kunzenbach.

Přítoky tyto bývají času letního většinou vyschlé; potůčky mizí ve spoustách ssutek. Bílé šterky pohlcují za Rablji i Jezerní potok a vyniká z nich teprve před Merzlou Vodou co divý ručej, jehož síla jest využitkována v tamních elektrických podnicích. Za Merzlou Vodou nabývá říčka jiného rázu. Zelené vody tříští se po bílých a temně červených zakulacených balvanech, vymylají měkké skaliny a zovou se Šlicou. Takto dospívá do Trbíže a protéká pak malebnou roklí, oživenou dvěma úzkými kaskádami potoka z prava přes skály stékajícího a plyne pod Kokov, kde po pravé straně přijímá Weissenbach. Prameny tohoto potoka nalézáme v zadních úvalech Remšen dolu. V obou vznikají potoky, z nichž západní zove se Torrerbach a tvoří při stoku s východním potok Weissenbach, protékající romantickým Remšen dolem. Severní směr za-

chovává až pod Koprivník, zde točí se hlubokou roklí na severovýchod, přibírá před Belapečí Jezerní potok a spěje směrem sz. do Šlicy.

V štrých polích šterkových a ssutkách Lahuské rokle sbírají se vody, jež živí horní jezero Belapečské, odtokem spojené s dolním a z toho vyniká k jihu Jezerní potok, jehož síla je cestou využitkována v pile a hutích. Jeho dvě umělé kaskády nad Stücklem zřízené, oživují svým šumotem nádherné skalní divadlo jevící se turistu, jedoucímu drahou nad Belapečí. Dostihnuv dědinu, obrací se potok mírnějším sklenem k západu, přijímá pod Breitkoflem pramenící Schwarzenbach, s jeho přítokem, v úvale pod Schöneckem vznikajícím Eisenbachem a vlevá se po té do Weissenbachu.

Kdežto západní strana hřebenu Ponci nejeví žádné tekoucí vody, vykazují svahy východní oživenější pohled. V koncích údolí Plánice vysoko ve skalách vyvěrají četné prameny Sávy (Nadiže), jež v podobě kaskád stékají po stěnách v údolí, kde sjednocují se v potůček, mířící k severu. Rozlehlá ssutková pole brzy jej pohlcují, až teprve při ústí údolí vyniká a je u Korenu novými prameny Korenské Sávy sesilován. Následkem mírného terénu, rozlévá se zde voda a tvoří jezírka rákosím zarostlá; z nich vytéká k východu malá Sáva, jež v dalším toku překvapuje brčálově zelenou vodou. Za Kranjskou Gorou dostává se jí silného přítoku ve Velké Pišenici. V lesích pod Vršičem nalézáme její prameny, živené vodami spadlými na strmé stěny Prisniku; potůček brzy zaniká v bílém šterku, který konečně prorývá a dospívá konce údolí, přijímá z leva Malou Pišenici, potok to stejného rázu, pramenící v lesích pod Zlemenem. Spojené vody rozlévají se v údolí a tvoří černozeleňé mělké jezírko, načež spadají mezi skalami co nízký, však široký vodopád a plynou ke Kranjské Gore.

Vody pramenící na jih od hlavního hřebene náležejí k oblasti moře Adriatického

Slabě skloněné vápencové massy mezi Jaloucem a Prisnikem přivádějí značné množství vody, jež do nich se vsakují a tvoří jakési podzemní jezero, z něhož puklinou skalní vytryskuje mohutný pramen Soče (Isonzo), jež stéká a tříští se po skalách, aby za nedlouho v údolí přijala pod Smichovem pramenící Trentu. Soča co prudký horský potok, protéká pak směrem jv. lesnaté údolí, obrací se pak u Logu na jihozápad, živena jsouc ze skupiny Mangartské pouze několika potůčky, hrnouchými se z lesa Štermerice a z boků Boveckého Grintovce, klesá ve vyhlodané roklí, znovu za dědinou Sočou se objevuje a u Bovece přijímá zelenomodré vody Koritnice. Její počátek jest pod skalnými massami Mangartu, kde přijímá Weissenbach, stékající puklinou pod Malim Vrhem. Ve Srednjim Logu zmožuje vody její prudká Predelica, vyvěrající pod Predelem a posilněná hned třemi horskými ručejí z jižních roklí Predilkopfu, jakož i Mangartským potokem, který do ní stéká co vodopád ze zelené tůně, již si vymlel v bílém vápenci, vyniknuv z Mangartského úvalu. Takto sesílená Korytnice spěje co modrozelená říčka směrem jihozápadním, přijímá potoky z lesnatých boků Krnice, vrývá se a mizí v závratnou roklí v Bovecké soutěsce, spojuje se pak s Banšicou z leva ze ssutkových polí vytékající a plyne pak do kotliny Bovecké a vlevá se do Soče.

Menelik.

Horská črta prof. dra. K. Chodounského.

Seznámili jsme se s Menelikem na alpské chatě Nevea v údolí Raccolany,*) kamž se dostavil v průvodu již netrpělivě očekávaného vůdce Guisseppa Perussiho. Mínili jsme totiž téhož dne přenocovati v Ricovero del Canin (2008 m) a Società alp. Friulana dovoluje tam vstup pouze za průvodu italského vůdce. Divný ferman — ale co platno — podrobiti jsme se mu musili také a konečně nebyli bychom se jinak s Menelikem seznámili. Byl to pes nějaké pohraničné račky, malý, přízrzlý s čiperným okem, ale mrzutý, zamklý a zejména nás ignoroval docela.

Pes zajisté věděl — když jeho pán vyšel s alpskou sekyrkou a s vůdcovským odznakem, kam půjde — a hněval se snad, že má jít v takové psotě. Lijavec sice ustal, však voda hrčela ještě po svahu, ze stanů italské horské batterie a při chatě rozestavených vystupovaly páry a mezkové k stromům uvázaní smrskovali každý okamžik promočenou srst. Ještě se honily těžké mraky po horách a promočený italský prapor před chatou na žerď připlasklý se větrem trhal, když jsme se dali na pochod k Čanýnu.

Však cestou se pozvolna jasnilo, a časem již stopy byly partie skal a lesa v sluneční záři; nikdo nemohl předvidati, jak bude dále — avšak po tak prudké bouři všecko kolem nás páchlo vůní, vzduch prosycený parami a paprskem slunečním blažil a proto krok se bystře a chutě nesl vždy výše a výše směrem jihozápadním.

Vystupujeme již prvním lavinovým sněhem, pod jehož tajícím okrajem vyskočilo hejno kvetoucích soldanell, a dobýváme se kostrbatou stezkou mezi kosodřevinou a růží alpskou pod stěnami „Bele Peči“ k věčným sněhům. Před málo lety ještě si turista výstup na Čanýn dobytí musil perněji; nebylo ani stezky ani ochranných chat a za nocleh sloužila malá sluj v stěně skalní Bele Peči, kolem níž kráčíme. Menelik šlapal dosud věrně ve stopách svého pána — jako jiný pes — ale jakmile jsme se octlí na prostorách sněhových, z jejichž dalekého dosud pozadí vyrůstá konečný skalní hřeben pohoří — tu zmizel rázem. Slyšeli jsme jen chvílemi psi lovecký štěkot někde daleko; frčící nám nad hlavou sněhulky a cválání houfce ovcí po daleké stráni svědčily o jeho práci.

Patrně, zde v těch sněžných výšinách přestal být Menelik psem otrokem, zde do něho vjelo jiné sebevědomí.

Ty výšiny jsou skutečně jiným světem — zde jiný vzduch a jiné světlo i barvy než tam v dolinách. Dýcháme hlouběji v tom řídkém étheru a srdce mocně bije. Oko tékající po bílých propastech, jejichž mohutnost tam dole nikdo netuší, zdá se nám bystřejší, i sluch, jehož ústrojem vniká nevyčísitelný klid horských výšin v naši duši.

Skoro bych se domníval, že ti činitelé nějak i na Menelika působili — tak nápadně a rázem změnil své chování!

My nespěchali již — cíl Ricovero del Canin stál před námi na hřebenu k Vršíči, sousedu to Čanýna, se táhnoucím, a my se poddávali

*) Od Rabljeského jezera v Korutanech táhne se údolí jezerní mezi řetězy: Više a Čanýnu a jmenuje se, od blízké hranice italské počínajíc, Raccolanou.

kouzlím večera. Po skalách Čanýnu chvělo se měsíčně světlo, ledovce svítily a ocel sekyrek našich bleskotala a zvonila o balvany. Mlčky jsme kráčeli jasnou nocí a teprve po 8. hod. jsme stanuli u veřejí ochranné chaty. Menelik přiválal udýchaný v pravý okamžik a vstoupil s námi zároveň pod její střechem.

V dlážděné jizbě bylo sychravo, plíseň tu páchla a ještě než jsme rozsvítili tenkou svíčku, prochla povznešená naše nálada. Nemám práva generalisovati, avšak žádná v vlašských chat a salaš, ve kterých jsme přenocovali, neovanula nás útulností — je tu všude takové jakési studeno a prázdno — —.

Ale konečně i zde si pobyt zpříjemníme! Na ohništi rozdělán veselý oheň, nad něj pověšen kotlík s vodou na čaj a pak zasednuto — rozumí se s Menelikem — ke společné večeři, jakou jsme si z údolí přinesli. Každý řezal ze svého, ten klobás, onen sýr a jiný kuře, ale všem chutnalo stejně, i Menelikovi, který dostal od všeho. Sotva však se zmíněnými příjemnostmi nálada naše vyrovnávat počala — pozorovali jsme vždy palčivěji, že kouř z ohniště nešel do komína a oči štípal, dusil, světlo naší jediné svíčky kalil a všecky rozkašlal; dvěře i okna zotvírány, ale dýmu jen přibývalo; vybíhali jsme před chatu, však zimou a vichrem, který se počínal rozpoutávat, brzy zahrnutí jsme byli zase domů. Z nepříjemné situace vysvobodil nás konečně návrh prof. H...ého, usednouti k ohništi na nizounké lavičky. A věru tam bylo jako na jiném světě. Kouř se sice valil dále oknem i dveřmi ven, leč tu nízko při ohništi byl vzduch čistý a jen teplo na nás sálalo až mílo. Menelik se uvelebil dokonce až na samém ohništi v těsném sousedství žhavých oharků a nedbaje našeho již veselého hovoru, ulehl v kotouč a spal tvrdě.

A když i nám se zdálo, že by byl čas vyhledati lůžka, vzhopili jsme se a lezli jeden po druhém v podstřeší s nároky již předem skromnými; avšak poměry tu byly přece ještě horší než naše tušení. K dispozici jsou tu všeho čtyři žíněnky a čtyři pokrývky na pryčně — a nás bylo šest, a k tomu dvě dámy! — Zdvořilosti k dámtvu jsme učinili tak dalece za dost, že jsme jim ponechali jednu a tři čtvrtě žíněnky, kdežto my ostatní se spokojily s dvěma a jednou čtvrtí. Zima byla překrutá, že jsme až na boty ulehli oblečení. Při obsazování míst vytlačen nejmladší účastník p. dr. K. ze svého žíněnkového podílu do spáry u zdi na schumlané seno, a konečně, jak se ukázalo, měl lůžko z nás nejnádhernější. My ostatní se tísnil, a přece nikdo nebyl ani z nouze ukryt. A když jsem ku př. šetrně stahoval pokrývku na zánoubci kolena, fičela hned zima spolumajiteli „mé“ pokrývky do zad. Nutili jeme se do spaní, avšak mysl rozčilovalo vědomí, že nesmíme pohnout ani rukou ani nohou, aniž bychom „spolupáče“ vyrušili. Vládlo sice ticho nad pryčnami, nikdo však nespal — zima nás mrazila, venku skučel vichr a na střechem bubnoval déšť; k tomu Menelik v koutě kvapným rytmem proklepával svůj kožich.

Ráno o třetí hodině přinesl Perussi podle úmluvy svítlnu v podstřeší a těžce jsme protřrali oči stížené sotva prvním usnutím. Jakáž rada! vstávat se musí — vynahradíme si spaní ještě dnes, až dojdeme dolů do Bovečů. Což o jednu noc — ta nepokazí humor turistovi! Toho deprimovati může toliko nepohoda; a jinak je na túře trvale a dokonale šťasten

Chutě jsme šněrovali boty všichni až na p. dra. K., kterému se nechtělo z vonného sena. „Vstávejte, doktore“ — nejvyšší čas se strojit!“ — „Co strojit! Dám klobouk na hlavu a jsem hotov!“

Ža chvíli pak jsme již seděli kolem ohniště, snídali čaj a břáli promrzlé údy; Menelik nás obíhal, stavěl se před nás a nedočkavě mrskal ocasem.

Jen strpení, Meneliku — vždyť venku prší! Jak trapný pocit ovládne turistu! Sázeli jsme na včerejší prudkou bouři a slibovali si skvostné ráno — a teď hrozí internace v nevlídné chatě! Jeden po druhém vybíhal před práh do ranního šera a zkoumal nebe; konečně telefonováno oknem, že se jasní a celý náš sbor se vyhrnul ven. Mraky uháněly sice ještě v divém letu po obloze, ale místy mžiknuly tam hvězdy a jasné prostory se šířily a šířily, a konečně přestalo pršet.

Dali jsme se ihned v pochod za Perussim, který nás vedl dalekou oklikou přes hluboké skalní propasti k okraji ledovce. Menelik se o nás nestaral — zmizel brzy v skalách a uvítal nás štěkotem teprve, když jsme vstoupili na ledovce. — To byl terrain! V divém letu opísoval obrovské krahy — a když byl dost odýchán, převalil se na záda a rejdoval hbitě nakloněným ledovcem dolů, že se mu pracky vzhůru třel jen míhaly. Dole roztrásl umáčený svůj kožich, vyběhl znovu ku skalám a znovu sjížděl s takovou snadností, jak toho alpský sport vyžaduje.

Možno dost, že Menelik tento sport prováděl i ze zřetelů praktických. Blechy jsou, jak známo, oproti studenu velmi choulostivý a z pokryvek v chatách používaných dostanou se jistojistě, když se tyto prostrou na sněh. A Menelik byl sportovní i chytrý pes!

Skřížili jsme ledovce a vnikli do hluboké skalní štěrbině, dělci Vršič od Čanýnu; odtud se šplháme na skalní římsu a šouráme se po ní na východ v stěnách Vršiče; z úzkého pásku vystupujeme na vyšší a vyšší stále v strmé skále vzhůru, ledovce ztrácí se již pod námi v důkladné hloubce, ale stěny skalní nad námi vůči hledě vyrůstají. Výstup jest exponovaný, naprostou bezzávatnost vyžadující, aniž by bylo však jinak míst obtížných, nebo dokonce odvážnosti vyžadujících. Turista dobře rozumí tomuto rozrůznění, nikoli však laik, který považuje každou stezku nad hlubší propastí za nebezpečnou. Je nezvyklý závratným pohledům, má tu trapné pocity, zmocňuje se ho strach a úzkost, couvá z takových míst a nepřejde po nich, i kdyby byly opatřeny železnou mříží. Závratné stezky jsou všude v Alpách — leč v tom nevězí nebezpečí. Jsme-li rádně turisticky opatřeni, není-li nepohody a je-li stezka bezpečna proti lavinám kamenným nebo sněžným, nepřihodí se ničeho. — Ale hřeší se proti nejprimitivnějším požadavkům! Nezkušené se odvažují na těžké partie bez vůdce, aniž by měli ponětí o terrainu, bez výzbroje, jdou v nepohodě, v mlhách, odbočují se stezky za protěží a p. — a ocitují se pak v situacích kritických. Nechci se tu rozepisovat o abecedě alpistiky; kdo se vypravuje v Alpy, musí jí znát a musí se jí podrobiti.

Zkušeného turistu tedy nezrazujeme od návštěvy Čanýnu, ale přece tuto partii řadíme v těžší. Připomínám, že stezka ke hřebenu jest stejně příkrá, jako od české chaty k mlynářskému sedlu — avšak daleko není tak pohodlně upravená; po ochranných lanech ani stopy — klínů želez-

ných asi pět. Nám se zdálo, že výstup jde snadno, ale když jsme se dívali na Menelika, poznali jsme teprve člověčí těžkopádnost. Menelik tu skákal z římsy na římsu a, předběhnou nás, vracel se lehkými skoky zpět, mávaje z velkého plezíru ocasem.

Ne každý pes by to dovedl. Vzpomínám Hektora z Jezerska, který se mnou a s panem Murim hledal přechod od české chaty Rujavým plazem na Vodinu v Alpách Saviňských. Naši chatu dělí tu obrovské propasti od cesty k Saviňskému sedlu, a přece bylo spojení tak žádoucí, že se uskutečnit musilo. Dnes vede již tudy hotová, nákladná alpská stezka po rúte, kterou se poštětilo najít p. dr. St. Prachenskému; směr, kudy já jsem stezku hledal, by byl vyžadoval přílišného nákladu — a na několika místech i stezky visuté. Hektor nás na zmíněných cestách studijních provázival, ale nerad a jevil stálý strach. Nad každým příkrým místem zůstal sedět, skrčil hlavu mezi přední nohy a žalostně kňucel. Vzpíral se mocně, když jsme ho šetrně stahovali dolů, a jakmile se tu octnul, jevil nehoráznou radost. Oh, ten jistě trpěl závratí!

Bez značnější námahy dostoupili jsme s Menelíkem hřebene Vršiče (2546 m.) pouze o 32 m. nižšího než sousední Čanýnu. Hoj, což může způsobit větší blaho, jako pochod po takovém hřebenu čnějícím vysoko nad věčné ledy a sněhy. Svět otevřen jest na všechny strany dokořán — volně tu téká oko do mizících dálek siného moře, italské roviny — nesčetných ledových hor a zelených dolin. Mírný severovýchod třepetal pérem na klobouku, krev proudila v svěžím tempu a srdce štěstím přetékalo.

S hřebene Vršiče sestoupili jsme pouze několik metrů ku stěnám Čanýnu a po krátkém šplhání v skalních stěnách ocitli jsme se na samém jeho štítu — proti očekávání — stopeného v plnou sluneční záři. — Bylo to, jak se u nás říká, „svinské“ štěstí. Inu, rozmar vysokých hor jest nevyzpytatelný! Tentokrát v půl hodině — co jsme slézali poslední kousek skal — mraky do té chvíle na štítu přismolené rázem zmizely.

Po předcházejících bouřkách byl vzduch vypraný — ale slunce přece ještě nebylo na všech koncích se spalováním mlh hotovo. Celé cáry rozvěšeny byly zejména po stránkách Julských obrů — cáry lehynké, světlem prosycené jako závoj z nejjemnějšího tkaniva. Jih, západ a východ naproti tomu úplně slunný, sytý zbarvený — tak že i hladina Adriatického moře do dále svítila a ostře se od tmavých břehů dělila. Božské divadlo! — tu jazyk člověka jest příliš tvrdý, aby vystihl Tvou vznešenost a lahodu, ó přírodo!

Beze slov hleděli jsme kol a kol — avšak nejděle tkvělo oko na dolině resijské, kde hrstka Slovanů ledovou hrází Čanýnskou úplně odloučená po staletí vzdoruje vlašské záplavě, která jim toho času z rukou trhá i slovanskou knížku modlitební.

Když jsme pak po dlouhé, dlouhé chvíli zasedali v závěťi skalní, přiběhl Menelik, posadil se proti nám a významně čuměl. Oh ten vyškolený turista dobře věděl, že každý výstup končí na štítu zákuskem.

Zpětnou cestu k chatě jsme si zkrátali traversováním celého ledovce po délce, čímž odpadá obtížný sestup ve skalný důl, kterým jsme šli ráno. Perussi netroufal si s námi tudy — jelikož, jak pravil, dosud žádná dáma na Čanýn vůbec nevystoupila a cesta celým ledovcem se pokládá za obtížnější. Proč, to ví Bůh sám — však každému staršímu turistovi

je dobře povědomo, že se vůdcové v jižních Alpách sněhu a ještě více ledu rádi vyhýbají.

Z chaty jsme sestoupili sedlem Prevalským po jižním svahu hor do Přímoří. Nežádej, čtenáři, abych líčil útrapy tohoto mnohahodinného ko-brtání kamenitým, kluzkým a viklavým terrainem skoro stále děsně příkrým v nejprudším úpalu slunečním — v terrainu vyprahlém bez kapky vody. Šli jsme tudy po druhé — ale při sám Báh — vícekrát si toho nepopřejeme.

Menšík štěkal asi škodolibě po svěžím, lesnatém, pramenitém severním svahu, kudy se bral se svým velitelem domů.

*

Úrazy v Alpách r. 1901.

Sestavil O. Laxa.

„Druhdy budily hory hrůzu, dnes si s nimi hráme; přepínání prvního extremu je právě tak nerozumné jako druhého; dřívější však neškodil, dnešní vyžaduje lidský život“, tak práno v svolání vydaném r. 1883. Švýcarským Alpským klubem k odvrácení úrazů v horách, při čemž doporučováno, aby patřičným plakátováním byli turisté upozorňováni na nebezpečí spojená s horskými turami. Než provedení návrhu bylo odloženo a celá akce omezila se na připojení poznámky na nebezpečnosti tur na vysokých Alpách ku běžným průvodcům.

Jest těžko uvěřiti, že by plakátováním daly se odstraniti nehody v horách, povážíme-li, že v letních měsících vyskytnou se v novinách zprávy o různých úrazech v Alpách, aniž by výstrahy ty měly pozorovatelného vlivu na omezení podobných nehod. Vždyť úrazů rok od roku přibývá a loni napočítáno opět větší číslo nehod než léta minulé, a přírůstek ten způsobily opět úrazy poloalpistické hlavně z nezkušenosti plynoucí. Přitažlivost alpské flory, neznalost terénu při nedostatečném výstroji vedly často ku vážným nehodám. K tomu bylo nestálé počasí, čímž zvětšena byla nebezpečí objektivná. Pády lavin, nucené přenocování v horách následkem náhl zavládnuvší nepohody způsobily také četné úrazy.

Se stoupající návštěvou Alp bude také tato smutná statistika vzrůstat, neboť vždy se najdou lidé, kteří budou podceňovati nebezpečí, nemluvě o těch, které nebezpečí do hor tím více bude lákati. A v těch případech nespomůže ani sebe účinnější plakátování.

Však nejen Alpy, nýbrž i jiné hory vyžádaly si loni obětí, tak že nutno k nim obrátiti zřetel. Tak v Tatrách zahynuli tři turisté a jeden se vážně zranil. Ve známé lezecké škole na stěnách Peilsteinu v Dolních Rakousích našli smrt dva bankovní úředníci Schranzhofer a Kolář z Vídně, při pokusu sléztí smělou skalní věž.

V následujících skupinách jsou seřazeny úrazy, jež se loni přihodily v Alpách.

1. Úrazy poloalpistické.

A. Z příčiny subjektivní.

a) Způsobené nezkušeností a neopatrností.

Trhání alpských květin způsobilo četné nehody a sice napočítáno 13 úrazů, z nichž 9 bylo smrtelných.

1. Koncem dubna sřítíl se při trhání aurikulí jistý mladík se skalní stěny u Štýrského Hradce a těžce se zranil.

2. Týž měsíc spadl se skal poblíž Kranebitské rokle u Innsbrucku 14letý žák při trhání aurikulí a tak těžce se zranil že při transportu zemřel.

3. 27. května smrtelně se zranil při botanisování stavební technik Wachter pádem se skalní stěny u Štýrského Hradce.

4. Trhání protěže zaplatil životem trubač tyrolských zemských střelců v údolí valském.

5. 11. srpna spadl při trhání protěže na Haupterkopfu ve Švýcarech 18letý Röckli a zabil se.

6. Téhož dne sřítíl se u Leyrinu jistý Pache při trhání protěže se skal a těžce se zranil.

7. 12. srpna zabil se pádem s Črnc Prsti professor realky Odoerfer z Prešpurku při trhání protěže.

8. Žák pedagogia Schennach podnikl s několika přáteli výlet na Hohen Munde, by natrhal květin. Při tom spadl se skalní stěny a zabil se.

9. Továrník Matter z Mannheimu, 60letý, skouzl při trhání květin na stráni Abendbergu ve Švýcarech a spadl as 50 m hluboko, kde jeho mrtvola nalezena.

10. S Roher do Naye spadl se skalní stěny úředník hôtelu Bucher z Teritehu při trhání květin a tak se zranil, že krátce na to zemřel.

11. Truchlivý osud stihl deerušku obchodníka s pročizí Döttla v Oberwiesebachu. Otec spustil ji po laně, aby mohla natrhati protěž na skalních stěnách rostoucí. Při tomto odvážném počínání ulomil se kus skály, takže Döttl spadl, lano mu vyklouzlo z ruky a dítě se sřítilo několik set metrů hluboko. Otec se zachytil skalního výběžku a těžce zraněn slezl se skal, aby pátral po svém dítěti. Nalezl ovšem jen roztrštěnou jeho mrtvolu.

12. V červenci nalezena nedaleko alpy Stolu v Korntanech mrtvola sběratele alpské květeny Simona Kralje z Dolní Gorje, který zahynul patrně při trhání alpských květin.

13. Jistý Svoboda zbloudil při trhání protěže pod Grindlšpicí a rusil ve skalách prodítil několik hodin za mlhy a větru. Z trapné situace byl vyproštěn turistou a vůdcem náhodou se vyskytnuvším.

Cvičení ve šplhání na skalních terénech hor jinak zcela bezpečných způsobilo následující dva úrazy.

14. S Kapuzinerbergu spadl dne 17. června čalounický pomocník Wilberg z Mnichova a těžce se zranil.

15. V Řijnou sřítíl se jistý Hitthaler s Pfaffenkoglu při cvičení ve šplhání a zabil se.

Zbloudění vedlo k následujícím úrazům:

16. 16. června chtěl rytec Hanboldt z Lichtenstadtu u Karlových Varů sřítit cestu do Hinterrissu, ač byl již večer. Na cestě však sřítíl se náhodou na skalní římsu, kde se udržel před pádem přes hlubokou stěnu. Zde strávil ve sněhu trapnou noc. Teprve druhý den jeho voláním byl upozorněn salašník a Hanboldt mohl být za pomoci lana z nebezpečí vyproštěn a lékařskému ošetření odevzdán.

17. U příležitosti dělostřeleckého cvičení u Hochfilzen podnikl v srpnu řezbář Weissmann se svým přítelem výlet do hor. V noci však zbloudili. Při čemž W. spadl as 60 m hluboko, kde jej dělostřelci našli těžce zraněného.

18. Poštovní sluha Trausner zbloudil dne 21. září v noci cestou z hostince na Siriuskoglu, spadl se skal a zabil se.

*

19. Na průsmyku Lueg spadl železniční dělník Stöckl následkem přetržení se lana a usmrtil se.

20. V Graubünden o výletu do bývalých zlatých dolů ve Felsbergu spadl jistý žák do staré šachty a zabil se.

b) Způsobené vysílením.

1. 21. února nalezeny na Sellaském sedle mrtvolky tří zmrzlých žen z Faserského údolí. Unavily se patrně dlouho trvající chůzí ve sněhu a zmrzly.

2. Col du Sautron vyžádal si loni opět oběť. Káťařina Olivero zahynula zde vysílením.

3. Na Col de Sainte-Anne nalezena mrtvola 62letého Graglia, který se nabídl italskému obchodníku s liščími kožemi nésti velice těžké břemeno. Patrně velkou námahou vysílen zahynul při nečase.

4. 15. června vyprovázeli městský radní z Contaminu, jménem Mollard, ač znaven od ranní tury, známého přes Col du Bonhomme. Na zpáteční cestě pravděpodobně únavou klesl; mrtvola jeho nalezena byla na sedle.

5. Na výletu ku Wildkirehli ranila mrtvice bavorského okresního hejtmána Finna.

B) Z příčiny objektivní.

Nestálé počasí loňského roku přivodilo četné úrazy na místech jindy zcela bezpečných.

1. Osm italských dělníků bylo lavinou pohřbeno při přechodu sedlem misoxeským, které vede z Graubünden do Itálie.

2. V italské části údolí de Molihères byl dr. Maurin se svým vůdcem zasypan lavinou. Po čtyřhodinné práci byli oba ještě dýchající ze sněhu vytaženi.

3. V přímořských Alpách byl jistý Marius Bellon překvapen sněhovou bouří na Col de Bleine a zmrzl.

4. Vůdce Almer a Boss z Grindelwaldu podnikli koncem října lovecký výlet v okolí Wetterhornu po úmluvě, že se sejdou na určitém místě. Nastalá nepohoda donutila Al. hledat útulku pod skalami, kdež strávil celou noc za strašné zimy. Když sestoupil do Grindelwaldu, zvěděl, že B. se nevrátil. Patruš v horách zabýnul.

5. Na Sorioském sedle mezi Bellinzou a horním jezerem comským byli dva italscí celníci bleskem zabiti.

6. Kupec Kiessling z Winterthuru byl na Brienzském Rothornu bleskem usmrčen.

7. Ve známé jeskyni rhönského ledovce byla zraněna slečna Nelly Smithova z Brooklynu náhodou spadlým ledovým balvanem a tak se polekala, že zemřela následkem těžkého otřesení nervů.

C) Z příčiny neznámé.

1. 23. června pokoušeli se kupec Denzel a pokladník spořitelny Stein z Mnichova o výstup na Benedictenwald u Kaufbeuren se severní strany, při čemž spadli a zabili se.

2. 26. června nalezena v Kötsebachbachu mrtvola pohřešovaného lázeňského hosta v Gastýně Karstena z Hallstedtu v Hannoveru.

3. V červnu spadl v Maurerthalu 50letý čeledín Prattles pod Schlüsselšpicí (Vysoké Taury) a zabil se.

4. Se stěn Hochlantsche sřítli se 7. července bankovní úředník Greiner a knihkupec Handlos ze Štyrského Hradce a oba zahynuli.

5. 7. července usmrtil se pádem ve skalách u klekské alpy nedaleko Bledu magistrátní tajemník Jan.

(Příště dále.)

*

Snížený tlak vzduchu a nemoc horská.

Od prof. dra. G. Kabrhela.

(Časopis pro veřejné zdravotnictví, IV., č. 1. 1902.)

Až dosud marně bychom byli hledali v literatuře české pojednání, týkající se nemoci horské. Tím, že zástupce hygieny na naší universitě vyslovuje se o předmětu tomto, nás v první řadě se týkající, dán jest podnět k obsírnějšímu referátu, když již úplně otřídění úvahy prof. Kabrhela není možné. Doporučujeme však každému z našich čtenářů, aby stati oné, zvláště druhé části, neobyčejně zajímavé, kde vykládá příčiny horské nemoci, věnoval větší pozornost. Z článku vyjímáme:

Intensita účinku zředěného vzduchu závisí hlavně od vyvýšení nad moře a od práce svalové. S poslední okolností souvisí, že u lezečů na vysoké hory objevuje se účinek ve výškách nižších než u větroplavečů. Dále závisí účinek ten na poloze místa a individualitě. Hranice, do které neobjevují se — je-li člověk v klidu — žádné příznaky, jest asi u 4000 m, výše objevuje se dusnost, závrať, pocit velké slabosti, jež podmíněny jsou tím, že člověk není s to opatřiti potřebné

sobě množství kyslíku. Vlastní horská nemoc, objevující se u lidí z nížin při konání velké svalové práce spojené s výstupem má tyto příznaky: velkou dusnost, tlučení srdce, nevolnost stupňovanou až k dávení, nesmírnou zemdlenost, závrať, náklonnost ke mdlobám, svaly mohou úplně vypověděti službu. Neobjevuje se všude ve stejné výši. V Alpách kolem 3000, v Andách 4000, v Himalaji kolem 5000 m. Hlavním podnětem vzniku je právě svalová práce; vliv má také lokalita se svými klimatickými a meteorologickými poměry, odraz světelný a tepelný, suchost vzduchu, nedostatek proudění vzduchového, hlad, individualita. Lidé korpulentní bývají postiženi spíše, kdežto lidé tělesně zdatní a cvičení zůstávají jí ušetřeni, jako i domorodci, jejichž organismus na vdechování předešlého vzduchu jest akkomodován. Akklimatace je možná, ale nemusí se u každého dostavovati.

O příčině horské nemoci vyslovuje se prof. Kabrhel způsobem poněkud odchylným od dosavadních výkladů. Uznává ovšem za jisté, že příčinou jest vznikající nedostatek kyslíku v organismu. Tento vznikající nedostatek kyslíku kombinován je dále se svalovou prací, kterou se potřeba kyslíku opětně zvyšuje. K tomu přistupují však ještě jisté poruchy v oběhu krve, jichž profesor Kabrhel poprvé k objasnění horské nemoci používá. Nedostatkem kyslíku nastane totiž dráždění jistých nervových středů v míše, v jehož zápětí stoupne tlak krevní. Zvýšením tlaku krevního ukládá se levé komoře srdečné zvýšená práce, vyprazdňování její vázne, krev počne stagnovati v plicích, dostaví se dusnost, bušení srdce, pocit úzkosti. Horská nemoc dostaví se tedy tím spíše, čím slabší je srdeční svalstvo — významný to pokyn pro alpisty. Podrobnosti dlužno čísti v originale.

K profylaxi horské nemoci navrhuje prof. Kabrhel: Slézání vysokých hor předcházejí náležitá příprava, totiž vystupování do menších stále stupňovaných výšek. Při objevení se příznaků klid v horizontální poloze. Během výstupu zaměstnávati žaludek, požíváním malých kousků čokolady, proti odrazům světelným obrnití se brejlemi tmavými, nemluvit hlasitě, dýchatí zavřenými ústy a pít místo lihovin studený čaj.

R.

*

Ze Slovanských Alp.

V Saviňských Alpách skoro celý únor stále sněžilo, tak že je sněhu mnoho a celá chata opět nad střechu jím pokryta. Dole v Jezeru v únoru častěji přšelo, nyní pak je tam přes půl metru sněhu; mlhy jsou časté.

Před několika lety a dnes. Skoro úplně zapomenut je výstup ze severní strany od Ravných (od naší chaty) přes sedlo mlynarské na Grintovec, poznamenává soudruh Purtschellerův H. Hess v „Zeitschriftu D. Ö. A. V.“ za r. 1896., a připomíná, že je těžká lezení skalami, kterými velmi zřídka turista se prodírá. Před šesti lety vystupoval Hess od mlynarského sedla na vrchol Grintovce 1³/₄ hodiny. — Dnes na mlynarské sedlo z Ravných lze dostoupiti bez obtíží každému zkušenějšímu turistovi; ze sedla na Grintovec pak nepotřebuje více než tři čtvrti hodiny po naší stezce, která nepůsobí obtíží. — Skalní mohutná scenerie Ravných je dílo přírody největšího slohu, a v tomto světě velikosti přírody hledí v údivu člověk k těmto horám, povděčen, že může pochopiti jejich krásu, připomíná Hess, a líčí nadšeně, jak loučil se od „nezapomenutelného, nádherného obrazu“ Alp Saviňských.

Pro příští letní období upozornujeme naše turisty na Branu v Saviňských Alpách; vrchol 2247 m vysoký nad Kamnišským sedlem; výstup pro poněkud jen vycvičené alpisty je lehký. Zmiňujeme se o tom proto, že loňského roku byl nám líčen výborným alpistou výhled s vrcholu jako velmi krásný, ač ne tak obsáhlý jako s Grintovce, Skuty a také Ojstrice; za to však s Brany je nejlepší

a nejkrásnější pohled do skupiny alp saviňských. Zároveň byli jsme požádáni, abychom sdělili to našim čtenářům. Činíme to tím raději, že naše informace jsou potvrzeny H. Hessem, tedy alpistou z nejpovolnějších, který v „Zeitschrift des D. Ö. A. V.“ upozorňuje zrovna nadšeně na Brannu a na výhled do středu našich hor i do dále. Výhled s Brany je překvapující krásy do blízkosti i do největší dálky, poznamenává Hess, a s ním souhlasí i zprávy našich turistů, kteří byli na vrcholu Brany; litujeme jen, že nemůžeme sdělit vlastní zkušenosti.

Radovljická podružnice Sl. Pl. Družstva označila r. 1901. kromě cest a stezek, o kterých jsme se již zmínili, ještě tyto: Ze Srednja Vasi (severovýchodně od Fužiny u bochyňského jezera) na jihovýchod přes Senožete do Bochyňské Bistrice, krátkou turistickou cestu ze Srednja Vasi přes Blatnici do Stodvora (Studor dle štábní mapy), ze Staré Fužiny u bochyňského jezera přes Blatnici do Stodvora, ze Staré Fužiny severozápadně ke Planine při Jezeru (1455 m), dále k Dednopolji kolem Ovčarije (Ucerija dle štábní mapy) k dalším jezerům triglavským, z Jerky (646 m dle štábní mapy) severně od Bochyňské Bistrice do Koprivnika, z Koprivnika pak na Vodnikov razglednik. Stezky tyto, jakož i své cesty v Karavankách označila radovljická podružnice loňského roku 68 tabulkami.

Na vrchu Grmadě nad Polhovim Gradcem blíž Lublaně, s něhož rozsáhlý je výhled na Saviňské alpy, Karavanky i Triglavskou skupinu, na jih pak k Jovorniku, Nanosu, Krimské pohoří a Kráňský Sněžník, postaví Slov. Plan. družstvo letos rozhlednu a zřídí cestu k ní.

Časopis Alpi Giulie uveřejňuje řadu zajímavých článků „Alpinismo e le Giulie“. V posledním čísle upozorňuje na nesmírně bohatství květin v julských Alpách, kde v první polovici července do výše 2000 m, ve druhé polovici ve výši 2002—2500 m, v srpnu pak nad touto výškou kvete mnoho vzácných rostlin alpských. Kromě triglavské skupiny upozorňují A. G. zvláště na Manhart, Krn, Čanyn, Viš, Črnou Prst a údolí Raccolanské, kde všude květena alpská je nad míru rozmanitá.

*

Tatry.

Na Lomnickém štítu byli nuceni strávit celou noc v září minulého roku jistý fotograf z Těšina a továrník ze severní Rusi. Před krátkým časem obdržel fotograf od svého souduha 2000 korun s díkem za pomoc, kterou mu poskytl a se žádostí, aby užil zaslaných peněz na cestu do Kavkazu. (Oesterreichische Touristen-Zeitung).

46 žáků gymnasia v Gdánsku cestovalo vedením čtyř profesorů a lékaře loňského léta přes 14 dní v Tatrách. Společnost vystoupila na několik vrcholů a sedel.

*

Různé zprávy.

Jak vzrůstá návštěva Dolomitů, o tom podává také důkaz návštěva Bamberké chaty ve skupině Sellaké. Roku 1894. navštívilo chýši 66 turistů, roku 1901. však 345, při čemž ještě sluší uvážiti to, že pro špatné počasí nenavštívil chatu v loňském září skoro již nikdo. — V údolích a hotelech dolomitských je přívál cizinců každým rokem patrnější; loňského roku v srpnu nebylo v některých místech možno obdržeti v hotelech pokoj; ovšem dostali turisté nocleh v soukromých bytech, avšak — jak v jednom případě jsme zjistili — za cenu dvakrát větší, než jakou platil majiteli bytu hôtelier, který při dobrém zisku 100 procent nemusel se o nic starati.

Skupina Scesaplany a Silveretty navštěvována je v posledních letech mnoho; návštěva chat sekce Vorarlberské D. Ö. A. V. značně se rozmnouje. Je přirozeno, že území, do kterého přišlo dříve málo turistů, navštěvováno je četněji dnes těmi, kteří probrali se již známými skupinami. A tak vzrůstá návštěva v pohoří dříve málo navštěvovaných; do končin dávno známých tlačí se pak nová společnost, které přibývá německo-rakouskému alpskému spolku rok co rok o několik tisíce lidí. V chatách sekce Vorarlberské byly r. 1901. navštěvy tyto: v chatě Freschenské 340 turistů (r. 1900. jenom 179), v chatě Douglassové 1450 (+ 114), v chýši Tilissenské 597 (+ 86), v chatě Madlenerhaus 380 (+ 55).

Německo-rakouský alpský spolek měl roku loňského 356.577 m příjmů; v tom bylo od 50.797 členů 316.000 m příspěvků. Zvláště, značné příjmy odborů nejsou při tom čítány. Na časopis spolkový „Mittheilungen“ bylo vydáno 64.000 m, na „Zeitschrift“ 93.738 m, na stavbu chat, cest a stezek 85.000 m, na správní výlohy 25.572 m.

V malém Vorarlbergu jsou 783 členové D. Ö. A. V.; Mnichovská sekce tohoto spolku má 3477 členů.

Svýcarský alpský klub rozeslal v lednu všem redakcím a nakladatelům kněh, které jsou určeny k tomu, aby byly pomůckou turistů při cestování po horách, žádost, aby v úvodu průvodců bylo poukázáno nejen na přírodní krásy hor, nýbrž i na některá nebezpečí, kterým se vydávají turisté, podnikající horské výstupy. Je to uznání hodná příměst, když největší alpský spolek Svýcarský oficiálně praví: Je nebezpečí v horách. Rozumné upozornění platí lehkovážným, nerozumným a nezkušeným turistům, kteří bez přípravy, bez náležitého výstroje a bez ohledu na svou tělesnou konstituci zcela zbytečně podnikají těžké, nebezpečné výstupy a přechody bez vůdců, nebo tým, kteří beze vsí zkušenosti i proti radě vůdců jednají na vlastní pěst. Pro rozumného, zkušeného turistu, který ví, jak a kdy má podnikati to, čeho chce dosíci, není ovšem upozornění Svýcarského klubu třeba; ale mnohým, kteří nemajíce ponětí o tom, co je to cestovati v horách (statistika návštěvníků Raxalpy o tom svědčí), je vhodno připomínati stále, co má se dělati a čeho se má každý vystríhati; neboť lidé ti škodí nejen sobě, ale i jiným.

Koncem r. 1901. měl Svýcarský alpský klub 6225 členů ve 46 odborech. Klub pojistil r. 1900 čtyři sta vůdců Svýcarských proti úrazům na 1.436.000 fr. — Spolek vytkl si zásadou, neoznačovati stezky, po kterých chůze bez vůdce nezkušeným je nebezpečnou. Lze ovšem namítnouti, že zkušeným alpistům bylo by označení velice vhod. Je pravda — k čemuž také klub se odvolává — že Svýcarské mapy jsou výtečné, že znázorňují terrain horský velmi podrobně, ale velké a dlouholeté zkušenosti z východních Alp učí, že také v horských krajích, pro které vydány jsou podrobné mapy takové, jako pro Svýcary, velice výhodno je označení stezek i pro zkušené alpisty.

V Grindelwaldu, kde as r. 1890. učinil majitel hostince „u medvěda“ pokus, přilákat i v zimě cizince různými úpravami pro zimní sporty, jsou nyní skoro všechny hotely, mezi nimi i zmíněný dům, jenž od té doby stal se také velkolepým hotelem, otevřeny po celou zimu. V lednu tohoto roku bylo v Grindelwaldu na 600 hostů, skoro ze tří čtvrtin Angličanů, kteří bavi se vším možným nejvíce jízdou po saňkách asi jako u nás v Krkonoších na rohačkách. Ku podivu je, že není tam skoro Němců, kteří přece v létě i ve Svýcařích jsou tak četní.

V přímořských Alpách postavil Francouzský alpský klub ve výši 2250 m chatu Nizzskou (Refuge Nice) v údolí Gordolasque pod Mont Chapier. V chatě je místo pro 12 turistů a 15 vůdců. Nejbližší výstupy z chaty jsou Cime des Gelas (3135 m), Cime de la Maledia (3058 m), Mont Chapier (3045) a Mont Ciamejas (2913 m).

Francouzští vojáci chasseurs alpins, musí konati i v zimě v Savojsku, v Maurienne i v Tarentaise pro otužení namáhavé pochody v horách. Revue Alpine poznamenává, že 18. prosince jedna setnina vystoupila z Bayasse na Col de Restefond (2643 m) a odtud sestoupila do Jausiers, při čemž za nejkratšího dne v roce trval skutečný pochod bez odpočinku 13 hodin. — 19. prosince vystoupila jiná setnina z Verney-Bramans v Maurienne s alpským vůdcem

Damevinem k chatě du Jeu (2250 m) a odtud ještě asi 250 m k Mont Froid. Strašná sněhová bouře a laviny překazily výstup na Mont Froid.

Lebrecht Lortet, vynikající francouzský malíř a ilustrátor alpských krajin, jehož díla velice vážena jsou v Anglii, horlivý a při tom výtečný turista alpský, zemřel nedávno v Ouilins u Lyonu. Ve Francii i Anglii roztroušeno je mnoho jeho obrazů a kreseb ze skupiny Vallisské a Mont Blancské.

*

Zprávy spolkové.

Tombola, pořádaná odborem na částečnou úhradu dluhu za stavbu české chaty, bude konána 4. března 1902. o půl osmé hodině večer v důležitější sále ostrova žofinského. Dary přijímá pokladník odboru pan dr. Stan. Prachenský, zemský advokát v Praze, Zderaz č. 1947. — Na večeru tomto je schůzka Slovinců v Praze žijících a českých přátel slovinských. Po ukončení tomboly volná zábava.

Valná hromada českého odboru Sl. Pl. Družstva konala se dne 6. února v místnostech pražského klubu. Předseda profesor Dr. K. Chodounský uvítal přítomné a podal krátký přehled činnosti za minulý rok i program na r. 1902; zvláště pak zmínil se o všech pracích odboru v savinských Alpách, které byly r. 1901. provedeny a jež nutno provésti letos. Proslav předšedův byl vše přijat, načež byla zpráva o činnosti (uveřejněná v minulém čísle) schválena. Rovněž tak přijata byla zpráva pokladní, účetní i rozpočet na rok 1902. — Z pokladní zprávy vyjímáme: Příjmů měl odbor minulého roku 8140 K 77 h; z toho bylo příspěvků členských a zápisného 2076 K, darů 2311 K 62 h, podílů listů na chatu 2420 K. Vydání bylo 7406 K 61 h. Na přednáškové a společenské večery bylo vydáno 471 K 82 h, na Alpský Věstník 1244 K 74 h, na zařízení chaty 365 K 80 h, na cesty 806 K 84 h. — Z celkových vydání odboru za léta 1897—1901, která činila 32215 K 56 h, bylo vydáno na publikace 4048 K 80 h (13%), na chatu 20785 K 29 h (66%), na cesty 3388 K 03 h (10%), ostatní na členské schůze, kancelářské potřeby a na koupi knih. — Dluhy odboru na účet chaty činí ještě 9150 K kromě podílů, jichž bylo koncem prosince odebráno za 2460 K; celkový dluh odboru činil tedy koncem minulého roku 11610 K. — K návrhu p. profesora Nekuta bylo usneseno, aby teprve příštím rokem bylo započato s losováním podílů na chatu. Pan profesor Nekut přimlouval se dále velmi vše, aby každý člen hleděl získati nové příznivce odboru, s čímž plně souhlasil p. ředitel prof. Chodounský. Předseda zmiňuje se dále o úmyslu výboru, vydati ještě před cestovním obdobím průvodce do slovanských Alp, podobného Joannovi, Mayerovi nebo Baedeckerovi, jehož by mohl užiti každý. S podnikem tím projeven byl souhlas. — Pan Dr. Vlad. Růžička zmiňuje se o tom, že myšlenka zřízení alpského musea, nepronikla dostatečně do kruhů alpských českých. Tento osud mohl by potkati i jiné důležitosti odboru, a proto dle jeho mínění je třeba doplnění organizace zřízením filiálek odborových, jmenováním jednalelů po venkovských místech, čilejším stykem mezi členy odboru, kterého bylo by docíleno také schůzemi, ve kterých by se mluvilo o pracích odboru a o záležitostech alpských. Prání a návrhy p. Dra Růžičky po debatě, které účastnili se pp. prof. Nekut a vrch. ing. Tomášič, byly pak postoupeny výboru ke zralé úvaze. Práním, aby knihovna odboru byla učiněna členstvu přístupnou, slibuje výbor vyhověti. Jednatel děkuje přispívatelům Alpského Věstníku za podporu. Projevem díků výboru a pp. manželům Prachenským skončena schůze.

Již několikrát jsme upozornili členstvo odboru, aby nám byly oznámeny změny adres. Teprve po uveřejnění seznamu členů obdrželi jsme některé opravy chyb, kterých bylo se snadno vystříci již dříve, a proto prosíme znovu za laskavé upozornění každé změny.

Planínski Vestník uveřejnil v lednovém čísle články p. Dr. Fr. Tomíněska „Eden dan v Grintovcích“, „S cepinom in vrvjo“ p. katechety Ivana Mlakara, „Po Hrvaški Švici in okolici na kolesu“ p. J. Lubiče a zajímavé různé zprávy

z nichž uveřejňujeme zvláště zprávu o označování cest radovližské podružnice, doplňující ji bližšími údaji pro turisty, kteří neznají podrobně Julské Alpy.

Noví členové odboru:

pan Otto Schenek, vrch. inž. st. drah, v Praze,
sl. Anna Roubínková, učitelka v Praze,
sl. Zdeňka Šoltova
pan Jaroslav Preclík, mag. pharm. v Litiji,
sl. Marie Procházkova v Praze,
Monsignore Dr. J. Doubrava, kanovník vždy věrné metropolitní kapitoly v Praze
pan Jan Vitejček, obchodník v Praze,
sl. Terezie Duchacká, učitelka na Smíchově,
pan Mojmir Růžička, studující v Brně,
pan Frant. Hanuš, sládek v Roudnici,
sl. Marie Johnova, ředitelka hosp. školy v Kroměříži,
pan Zdeněk Malý, tajemník strojírný v Karlůvě.

*

První seznam

upisovatelů podílů po 20 K na zápisnici ve prospěch české chaty pod Grintovcem

Pan	MUDr. Bohumír Souček	podílů čís.	1—5
"	Karel Hrazánek, ředitel pojišťovny	" "	6—1
"	MUDr. Frant. Kulhavý, c. k. okres. lékař	" "	11—2
"	Ph. Dr. Karel Veselík, c. k. profesor	" "	21—20
"	Antonín Nýdrle, ředitel lihovarnické školy	" "	23—20
"	MUDr. Michal Horníček, c. k. okres. lékař	" "	28—32
"	Dr. Jaroslav Vlach, c. k. professor	" "	33
"	Alois Štěpán, inženýr	" "	34—43
"	Josef Štětka velkoobchodník	" "	44
"	František Procházka, ředitel zemské banky	" "	45—49
"	JUDr. Vincenc Jirgl, mag. sekretář	" "	50—51
"	Václav Machulka, vrchní městský inženýr	" "	52
"	Antonín Dvořák, c. k. profesor	" "	53—57
"	Otakar Červinka, úředník pražsk. plynáren	" "	58
"	Karel Krčmář, lékárník	" "	59—63
"	JUDr. Jaroslav Haasz, kr. zemský sekretář	" "	64
"	Kroužek klubu turistů českých	" "	65
Pan	Frant. X. Prusík, c. k. profesor	" "	66—67
Pani	Marie Kvičalová, chof c. k. dvor. rady	" "	68—70
Pan	Dr. Jan Kvičala, c. k. dvorní rada	" "	71—72
"	JUDr. Kazimír šlechtic Pokorný, vrchní inspektor dráhy	" "	73—82
"	Vladimír Kavalír, továrník	" "	83—87
"	ředitel Fr. Chodounský a paní Růžena Chodounská	" "	88—92
"	Frant. Nekut, c. k. profesor	" "	93—94
"	Sleč. Růžena Nekutova, učitelka	" "	95—96
Pani	Eliška Čtrnáctá, vdova po lékaři	" "	97
Pan	Aug. Löffler, školní rada	" "	98—107
"	Václav Machulka, vrchní městský inženýr	" "	109
"	Adolf Duchoň, stavební rada	" "	110 111
"	Sleč. Antonie Pokorná, učitelka	" "	112—116
Pan	Dr. Gustav Kreiml, c. k. notář	" "	117—120
"	Dr. Luboš Jeřábek, c. k. soudní adjunkt	" "	121—122
Odbor	klubu českých turistů v Lounech	" "	123
"	Ferdinand Hiller, cis. rada	" "	124
"	Dr. Zdeňek Strobach, advokát	" "	125—127
"	Karel Štídl, vrchní úředník České spořitelny	" "	128—131
"	Tomáš Šváb, učitel	" "	132—134
"	Leopold Mareš, kr. zemský rada	" "	108 a
"		" "	135—193

*